

Datum: 07.10.2018

Medij: Blic

Rubrika U fokusu

Autori: Miona Kovačević

Teme: Prirodnjački muzej

Napomena:

Površina: 784

Tiraž: 50000

Naslov: Zmijsko vino, ljudi med i male ubice

Strana: 23

INAČE, OTROV ZMIJE PALMINE VIPERE KORISTI SE U KREMAMA PROTIV BORA

Sve izložene pečurke su otrovne i rastu u Srbiji. Ima jedna koja se zove „mala smrt“ i stvarno je minijaturna

PAZI, OTROVNO! IZLOŽBA O SMRTONOSNOM BILJNOM I ŽIVOTINJSKOM SVETU Zmijsko vino, ljudi med i male ubice

MIONA KOVAČEVIĆ

Kako da prepoznate otrovno biće i izbegnete kontakt s njim? Koje su najveće zablude vezane za otrovne biljke i životinje a na kojim neočekivanim mestima se otrov krije?

FOTO: S. KRSTIĆ

Fenomen otrova iz prirode kao jedinstvene pojave u živom svetu tema je zanimljive, raznovrsne, atraktivne i edukativne izložbe „Pazi, otrov“ u Galeriji Prirodnjačkog muzeja na Kalemegdanu.

Na izložbi su pasivno otrovni organizmi i aktivne otrovnice (ubice), od biljaka do životinja i čoveka.

Pasivno otrovni su pečurke i biljke i neke vrste žaba, koji nemaju otrovni aparat (recimo, zube ili bodlje na vrhu repa), ali nagomilavaju otrovne supstance u svojim organizmima, pa se time štite od životinja koje ih jedu – kaže za „Blic“ autorka izložbe dr Ana Paunović.

Sem u nekoliko slučajeva, otrovne pečurke su vrlo teške za raspoznavanje.

Zelena pupavka može da nas ubije iako izgleda lepo, ne upozorava svojom (cvenom) bojom i, što je najgore, ukusna je. Ali u 90 odsto slučajeva trovanja u Srbiji se dešavaju baš ovom pečurkom – ističe Paunovićeva.

MAGIČNE PEČURKE

Zato ne treba kupovati ništa neprovereno.

Ne postoji siguran način da kažete ova gljiva je otrovna, ova nije: niti po boji, ni po ukusu, ni po veličini, niti po dobu godine. Sve izložene pečurke su otrovne i rastu u Srbiji. Ima jedna koja se zove „mala smrt“ i stvarno je minijaturna. Biće i otrovnih a podsećaju na pečurke za rekreaciju (tzv. „magič mushrooms“) – dodaje naša sagovornica.

Posetioci će moći da vide i preparirane životinje: žabe, zmije, guštere, škorprije, stonoge, daždevnjake, krtice, kljunare, kao i poseban deo namenjen morskom svetu. To je imitacija akvarijuma

Više od milion eksponata

Prirodnjački muzej jedan je od najstarijih muzeja u Srbiji (osnovan 1895), a njegove zbirke godišnje poseti oko 100.000 ljudi, zahvaljujući desetinama tematskih izložbi godišnje u Galeriji na Kalemegdanu. Stalne postavke nema. U njemu se čuva milion i šesto hiljada eksponata: stene, minerali, fosili, insekti, biljke, životinje, iščezle i životinje emigrirale sa teritorije Srbije. Pre nekoliko godina Grad Beograd, Ministarstvo kulture i Prirodnjački muzej pokrenuli su inicijativu za izgradnju zgrade.

u koji možete da zavirite kroz prozorčice i pogledate raže, meduze, ajkule, otrovne ribe, konusnog puža (kog ronici često sakupljaju a čiji otrov može da dovede do teških posledica).

Izloženi su i predatori kao i lekovi-protivotrovi. Nažalost, i čovek je našao mesto na izložbi, preko oružja koje je pravio pomoću otrova, ali i zbog nelegalne trgovine.

Jedinstvena prilika da vidite „kobrovaču“ u flašama zapljenjenim na aerodromu sa kobrama, škorpijama i korenjem biljke žen-šen urojenim u zmijsko vino koje se pravi od pirinča. Piće se, navodno, koristi kao afrodisijak. Kad smo kod pojačivača seksualnog agonana i španske buba s a d r ž i izuzetno

opasan toksin tako da, ako se pretera i samelje više buba, može doći do smrtnog ishoda, umesto do libida.

U katalogu izložbe nabrojani su i poznati trovači kroz istoriju (Kleopatra, Sokrat, Neron, Lukrecija Bordžija, Aleksandar Makedonski), a poseban deo posvećen je prvoj pomoći u slučaju trovanja biljkama, uboda insekata, škorpija, raža, opekotina od meduza ili ujeda zmija...

DRUGA I OTROV

Najzanimljiviji deo izložbe je nazvan „Otrov na neočekivanim mestima“.

Tu će biti izloženi med koji skupljaju pčele od polena i nektara otrovnih biljaka, prevashodno poljskog rododendrona. Otrovnih med najviše je zastupljen na Himalajima, na severu Turske i Kavkaza. Korišćen je za

trovanje neprijateljske vojske još od antičkog doba. Tako zvani ljudi med u manjim količinama može da bude lekovit i ima stimulatívno dejstvo, može da se koristi kao halucinogena droga, a u drugim količinama može da bude toksičan – upozorava dr Paunović.

Medutim, ona dodaje i da mnogo od toga što je smrtonosno otrovno za čoveka, u maloj dozi predstavlja lek za razne teške bolesti, dok se neki otrovi koriste i u kozmetici; recimo, otrov zmije palmine vipere u kremama protiv bora, otrov pauka protiv moždanog udara...

Sve je stvar doziranja i količine i sve može da bude i otrov i lek – zaključuje dr Paunović.

Ako vam preparirane mrtve životinje ne izazivaju dovoljno radoznalosti, na izložbi se nalazi i vivarium otrovnica u kojem su tri vrste pauka tarantule (peruanska plamena zadnjica, parahibana i venecuelanski sunčani tigar), kao i jedna velika i pet malih šumskih škorpija.

TARANTULE

Vitrine sa životinjama su zaštićene i nalaze se u odvojenju prostoriji. Ako neko ne želi da ih gleda ili se plaši, neće morati da prolazi pored njih – napominje dr Ana Paunović, autorka izložbe. Što se paukova tiče, kod nas nema ni tarantula ni crne udovice, dodaje ona. Ima vučjih pauka koji su nalik tarantulama. Srbija je u tom smislu bezbedna. Dvadeset stručnjaka

TOKSIČAN U VELIKIM KOLIČINAMA, OTROV NEKIH PAUKA JE I LEK U MALIM

IZLOŽBA ĆE BITI OTVORENA DO FEBRUARA 2019.

SVE IZLOŽENE PEČURKE SU OTROVNE

iz Prirodnjačkog muzeja učestvovalo je u pravljenu izložbe, a doprinos su dali Narodni muzej u Kikindi, Muzej afričke umetnosti, Institut „Torlak“, odgaji-

vačnica egzotičnih životinja iz Novog Sada i gospoda Lepasova Stefanović. Izložba je otvorena do februara 2019, s opcijom da bude produžena do aprila.

